

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Epitome Instituti Societatis Jesu

Sesti, Curtius

Bruxellis, 1690

Cap. V. De Officialibus Scholarum publicarum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68440](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68440)

CAPUT V.

De Officialibus Scholarum
publicarum.

SECTIO I.

De Præfctis Studiorum.

Xtra controversiam est, primas partes in gubernanda Universitate esse Rectoris. ^a Sed quia ejus munus, plurimumque aliorum, qui in administratione domestica ei inserviunt, infra exponitur; hic tantum agetur de iis Officialibus, quos idem Rector habere debet pro regendis omnium studiis, & disciplina Scholasticorum externorum.

I. Igitur præter quatuor Consiliarios, seu Assistentes, de quibus infra ubi de officio Rectoris distinctius agitur: Primus se offert Præfctus studiorum; qui Cancellarius in Constitutionibus appellatur, ^b & à Provinciali adjungendus Rectori est, quem Generalis designaverit. ^c At sicubi fortè Cancellarius est à Præfcto distinctus, Provincialis erit statuere, quæ Regulæ utrique communes, vel propriæ alterutri esse

^a P. 4. c. 17. §. 1.

Præfctus Generalis Studiorum qualis eligendus.

^b P. 4. c. 17. §. 1.

^c R. Prov. 27. & St. R. Prov.

d R. Præf. St. 2. esse debeant. *d* Nec repugnat in eandem personam Rectoris, & Cancellarii munus convenire. *e* Præfectus igitur studiorum vir erit in literis egregiè versatus: qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ sunt ei committenda, polleat; cujus sit munus generale Rectoris instrumentum esse, ad studia benè ordinanda. *f*

f P. 4. c. 5. §. 1. & c. 13 §. 4. & c. 15. §. 1. & c. 17. §. 2. & St. R. Prof. 2. & Præf. 1.

Disputationes dirigit.

g P. 4. c. 6. §. 10. & c. 17. §. 2. & St. R. Præf. 6.

h C. 1. D. 30.

Qua facultates illi communicentur.

i P. 4. c. 17. §. 2. & Greg. XIII. p. 190.

l St. R. Rector. 2.

Alia ejusdem jura, & obligationes.

2. In particulari ad ipsum spectat disputationes in Actibus publicis dirigere; in quibus suum cuique dicendi tempus distribuat: & quid doctrinæ elici oporteat ex disputatis, declaret. *g* Quamquam non obligatur Societas semper ad dandum hujusmodi Præsidem. Antiquissimus enim Præceptorum, qui disputant, poterit præstare, quod ex hoc officio, juxta Rectoris iudicium, conveniet. *h*

3. Idem præfectus est Rectoris instrumentum ad discernendum, an sufficiens doctrina sit eorum; qui ad actus, & gradus (quos quidem ipsemet dabit) sunt admittendi; *i* & universè Rector ei omnem tribuet potestatem; quam ad rectam ejus officii administrationem pertinere iudicabit. *l*

4. Eidem parere debent Professores, & Scholastici omnes; tum, qui in eodem Collegio, tum si qui in Convictorum, & Alum-

Alumnorum Seminariis fortè degunt; ipsique in Seminariis studiorum Præfecti. *m* Nihil tamen immutare debet ex iis; quæ habentur in ordine Studiorum: sed ubi opus est, referat ad Superiorem. *n* Immò Regulas ab Auditoribus, Professoribusque omnibus sedulò curet observari; præcipuè verò quæ sunt de Doctrina S. Thomæ, de delectu opinionum, de tradendis omnibus materiis: de Actibus Theologicis, & Philosophicis, & præviis ad eos Examinibus, & Thesisibus. *o* Per Magistros omnibus Auditoribus tempus ita distribuatur, ut publicè privatimque illud benè collocent. *p* Nihil publicè recitari patiatur, quod non ipse recognoverit. *q* Invigilet cum Conclusiones defendendæ; maximè verò imprimendæ erunt. *r* Curet ne Scholastici Libris, aut utilibus careant, aut abundant inutilibus. *s*

5. Ob Gymnasii amplitudinem, ac varietatem Præfecto Generali studiorum addi potest alter; qui, ex ejus præscripto, studiis inferioribus moderetur; quin & tertius, qui Scholarum atrio præsit. *t* Præfectus igitur Scholarum inferiorum, est instrumentum Rectoris, tam in scholis, quàm in moribus. *u* In iis, quæ ad mores pertinent, Rectorem tantum; in iis verò, quæ ad studia, generalem studiorum Præ-

m St. R. Prov. 2. & com. sup. 4. *n* R. Præf. 3.

o R. Præf. à 4. ad 26. *p* R. 27.

q R. 28. & R. Inf. 3. *r* R. 4.

s R. 29 30. *Præfectus studiorum inferiorum.*

t St. R. Prov. 3. & St. R. Rect. 22. *u* R. Præf. inf. 1.

- x* R. 2. 3. Præfectum consulat. *x* Ubi verò is non adesset, ipse recognoscat, quæ publicè declamantur; & nostris Scholasticis libros distribuatur, utrumque Rectore probante. *y* Magistrorum inferiorum, & Auditorum Regulas sedulò curet observandas. Eisdem Magistros instruat, defendat; nec patiat Scholarum præscriptum ordinem permisceri. Eisdem visitet decimoquinto quoque die; ferias promulget. Ipsi verò suo Præfecto parere debent in iis, quæ ad studia, & Scholæ disciplinam pertinent. *z* In novis Auditoribus admittendis examen doctrinæ, morum, ætatis, conditionis adhibeat. *a* Promoveat ad Superiores classes ordinariè semel in anno: præmittat examen juxta Reg. St. pag. 98. & expendat Magistri notas in Catalogo, cuilibet discipulorum adscriptas. *b* Catalogum librorum explicandorum initio studiorum curet; & ne libri usui futuri apud Bibliopolas desiderentur. *c* Singulis Auditoribus scamna assignet, Nobilioribus quidem commodiora; Nostris verò, & aliis Religiosis separata. *d* Studii horas distribuatur. Non faciliè immunitatem à Versibus, & Græcis discendis cuiquam tribuat. *e* Declamationes, Disputationes, Academias dirigat. *f* De præmiis distribuendis publicè, aliisque similibus
- z* R. 4. 5. 6. 7. 8. & R. Prof. inf. 11. 12. & seq. usq. ad finem.
- a* R. 10. 11. 12.
- b* R. à 13. ad 26. & R. Prof. inf. 37. 38.
- c* R. 27. 28.
- d* R. 29.
- e* R. 30. 31.
- f* R. 32. 33. 34.

libus incitamentis, ne Regulæ negligentur, det operam. g Ad continendos autem in officio Auditores, fervet quod infra explicabitur, & in ipsius Regulis continetur. h

g R. 35. 36.

h R. à 37. ad 49.

S E C T I O II.

De Magistris.

Quæ multa præstanda sunt à Magistris Societatis, referuntur in ipsorum Regulis tum communibus, tum particularibus; & magna ex parte indicantur toto hoc tractatu de Scholis. Addenda hic solum, quod in iis eligendis, instituendisque præscriptum est.

Quinam Magistri ordinariè constituendi, & quantoperè fovendi.

1. Magistri diversi pro captu, & numero audientium constituendi, & omnes, si fieri potest, ex Societate sint: quamvis, si necessitas urgeret, Externi esse possint: operandumque ut docti, diligentes, & profectus studentium studiosi sint. i Rector vero caritate Religiosa Magistrorum alacritatem foveat; curetque ne muneribus domesticis gravius onerentur. l

i P. 4 c. 6. S. 6.
& c. 13. §. 3. &
B. & C. 2. D. 9.
l St. R. R. 20.

2. Cum studium literarum humaniorum, magno Reipub. Christianæ commodo, Societas usurpaverit; harum Magistros speciatim Superioribus commendavit:

Præcipuè commendantur Magistri inferiores.

ut

ut eos, quantâ possunt benevolentia in Domino prosequantur; suosque omnes ad munus illud alacriter, & constanter ob- eundum adhortentur: est enim proprium Societatis Ministerium, nec certo tempo- ris spatio, nec certis personis additum. *m*

m C. 7. D. 26.
& C. 8. D. 8.

*Iidem forman-
di.*

n St. R. Prov.
30. & St. R.
Rect. 9. &
Præf. inf. 5.

o St. R. Prov.
24. 25.

p St. R. Prov.
22.

q St. R. Prov.
29.

r St. R. Prov.
28.

s St. R. Prov.
26. 27.

*Magistri aliqui
extraordinarii*

3. Ne autem hujusmodi Magistri, do- cendi rudes, ad docendum accedant; prius instituantur ab aliquo peritissimo privata Academia. *n* Perpetui etiam harum litera- rum Professores parentur; proderitque ali- quos ea condicione in Societatem recipere, ut vitam suam huic Ministerio dicare ve- lint. *o* Curandum verò, ut bini saltem, aut terni in quâlibet Provincia his literis, & eloquentia præstantes habeantur; *p* & quilibet initium docendi faciat ab ea Scho- la, qua Superior Scientia sit: *q* nec, qui audituri sunt Philosophiam, scholis præsti- ciantur. *r* Et si non facilè à docendi mu- nere Scholastici eximendi; tamen in eo non admodum detinendi; qui præstant concio- nandi talento; nec ante Theologica studia, qui in his plus ceteris profecturi in quolibet cursu sperantur. *s*

4. An verò in Universitatibus, præter ordinarios Præceptores, esse aliquos oporteat; qui, more publicorum Professorum, legant quamlibet disciplinam majori cum

ap-

apparatu, prudentia id constituet. * Cathedrae publicæ in Universitatibus, aut alibi, si spontè offerantur, & gratis prælegatur, neque intercedat ulla disceptatio suffragiorum, & oppositio, admitti possunt, annuente P. Generali. " Nullis Seminariis Externorum adolescentium concedantur Præceptores separati ab iis, qui in Scholis nostris docent. x

P.4.C.13.C.

C.1.D.118.

x C.2.D.18.

& C.12.D.

25.

S E C T I O III.

De reliquis Officialibus.

1. **S**It etiam Secretarius, qui librum habeat, ubi omnium Scholasticorum nomina scribantur; quique eorum promissionem, citra jusjurandum, de Obedientia Rectori præstanda, observandisque suis Regulis admittat: & sigillum Rectoris, & Universitatis habeat: omnia verò sine ullis expensis fient. y

Secretarius.

y P.4.C.17. §.3.

2. Erit & Notarius ad faciendam publicam fidem de susceptis Gradibus: & aliis, quæ occurrunt: & aliquid moderati emolumentum percipere exinde poterit ab Externis; dummodò nihil in Societatem redundet. Ad testimonium autem Nostris reddendum literæ patentes Rectorum satis erunt. z

Notarius.

z P.4.C.17. §.

3. Sint 4. & F.

Bidelli.

3. Sint & duo, vel tres Bidelli; unus ad facultates Linguarum, alter ad Artium, tertius ad Theologiæ functiones destinatus. Hi ex Societate non erunt; & commodum stipendium accipient, & unus eorum Cor-
rector esse poterit. ^a

^a P. 4. c. 17. §.
5. & G.

4. In quavis prædictarum trium facultatum sit Decanus, & duo alii Designati ex iis, qui melius res facultatis illius cal-
lent; quorum operâ Rector utetur in iis consultandis, quæ ad facultatem singulo-
rum pertinent, advocato semper Cancellario, & ordinariis suis Assistentibus: & in iis, quæ ad omnes pertinent, omnes vo-
centur. Quin erit Rectori liberum alios de Societate, vel extra eam, ad Congrega-
tionem vocare. Decisio tamen rerum ex suffragiis horum non pendet; quamvis & exquirenda, & habenda in pretio à Rectore sunt: adeo ut refragantibus omnibus nihil statuatur inconsulto Provinciali. ^b Singulis, aut alternis saltem mensibus con-
sultationes habeat omnium Magistrorum infra Logicam, præsentem utroque Præfecto; ceterorum etiam interdum, præsentem Præ-
fecto Generali. ^c

^b P. 4. c. 17. §.
5. 6. & H. & P.
9. c. 6. §. 14. &
R Rect. 14.

^c St. Rect. 12.

Syndici.

5. Erit Syndicus unus generalis, qui tam de personis, quam de rebus, de quibus vi-
debitur, Rectorem, & Prepositum Pro-
vin.

vincialem, & Generalem admoneat. Qui quidem Syndicus vir magnæ fidelitatis, & iudicii esse debet. Quod officium conjungi potest cum Collateralis, vel Consilarii officio. Præter hunc habebit Rector Syndicos particulares, ut de qualibet classe ad eum referant. *d*

d P. 4. c. 17. §. 7. & I. K. L. & R. Rect. 48. & St. R. Bid.

6. De insignibus autem, quibus distinguantur Rector, & reliqui ejus Officiales; an & quibus uti debeant; statuet Generalis in qualibet Universitate, quod ad majorem Dei gloriam constituendum esse judicabit. *e*

Insignia Rectoris, & Officialium.

e P. 4. c. 17. §. 8. & M. & C. 1. D. 131.

C A P U T VI.

De Pietate, & Disciplina Scholasticorum externorum.

S E C T I O I.

De Pietate in iis fovenda.

** Mores pii in Scholasticos inducendi.*

* I. **D**iligenter curetur, ut qui Literas discendi gratiâ ad Collegia Societatis se conferunt, simul cum illis mores Christianis dignos addiscant. * Magistri igitur orent Deum sæpe pro suis Discipulis; eos-

a P. 4. c. 7. §. 1. 2. & c. 16. §. 1. & St. R. Prov. 1. & St. R. Rect. 1. & R. Præf. 1. & R. com. sup. 1. & R. Præf. inf. 1. & R. com. inf.

B b que 1.